

VERSLAG VAN HET CENTRAAL MUSEUM DER GEMEENTE UTRECHT OVER 1942

Per 1 Januari werd in vasten dienst benoemd de tijdelijke ambtenaar Drs. R. van Luttervelt, wetenschappelijk assistent, en per 15 November Mejuffrouw J. M. J. Mulder, assistente, tot dusver volgens den salarisstaat ingedeeld in groep II en thans bevorderd naar groep VI. Op 1 November trad in dienst als tweede assistent B. J. Schokkenkamp, in het bezit van de akten Middelbaar teekenen A en B, aan wien in het bijzonder alle voorkomende teekenwerkzaamheden in verband met tentoonstellingen, affiches, enz., en rondleidingen in het Centraal Museum werden opgedragen. In den toestand van den concierge-hoofdsuppoost J. W. Deetman, die sinds 1 Maart 1941 geen dienst meer heeft gedaan, kwam geen wijziging, zoodat L. G. A. M. Korsten ook dit jaar als waarnemend concierge-hoofdsuppoost werkzaam bleef. In den dienst der suppoosten kwam geen wijziging. Op 24 Februari had in het Hotel des Pays-Bas het officieele afscheid plaats van den Conservator van het Aartsbisshoppelijk Museum den Heer J. E. Brom, die aan het einde van 1941 wegens drukke werkzaamheden dit ambt neerlegde, dat hij gedurende 18 jaren met groote toewijding had vervuld. Ter gelegenheid van deze huldiging heeft ook de Directrice den Heer Brom bedankt voor de goede verstandhouding en de samenwerking, die er steeds tusschen het A. B. M. en het Gemeentemuseum hebben bestaan. De Heer Brom is per 1 Januari opgevolgd door Dr. J. J. M. Timmers.

Personeel.

In 1942 heeft het museumgebouw zeer te lijden gehad van den strengen winter. Door het gebrek aan kolen kon het gebouw niet voldoende verwarmd worden, tengevolge waarvan einde Januari een zestiental radiatoren van de centrale verwarming zijn gesprongen. Het museum is toen gesloten van 26 Jan. tot 18 Maart. Met behulp van elektrische- en gaskachels kon de administratieve dienst in dien tijd voortgezet worden. Ook de waterleiding, brandleiding, W.C.'s en verdampingsbakken der radiatoren zijn door bevroren defect geraakt. Eenige malen had dit lekkage in het gebouw tengevolge. De schade heeft, dank zij het tijdig ingrijpen van den kunstbeschermingsdienst, geen grootere vormen aangenomen. Alle herstelwerkzaamheden werden door Gemeentewerken verricht, evenals het jaarlijks weerkeerende onderhoud aan het gebouw. De waterschade aan bespanningen in de stijlkamers en aan meubels werd door den behanger Vree hersteld. In den tuin werd een overdekt fietsenrek gebouwd. Door de bewakers van den kunstbeschermingsdienst werden in diensttijd allerlei werkzaamheden ten bate van het museum verricht o.a. het maken van een kast voor voorraden van museumbenodigdheden in den kelder. Ook werd door hen een aanvang gemaakt met het maken van een hal in Empire-stijl aan den westelijken ingang van het museum met behulp van oude betimmeringen, uit Utrechtsche huizen afkomstig, die in het Centraal Museum werden bewaard. Aan het einde van 1942 was deze hal nog niet geheel gereed. In verband met het voor ons land toenemende gevaar van bombardementen werd de kelder van den Domtoren voor berging in gereedheid gebracht. Een apparaat voor droging en air-conditioning kon door bemiddeling van den Rijks-Kunstbeschermingsdienst uit een der Rijkskelders worden verkregen. In de zalen van het Nieuwe Religieuze Museum, gelegen aan het Catharijne Convent, werd een gasleiding aangelegd en zijn eenige herstellingen uitgevoerd.

Gebouwen.

De bewaking van het museumgebouw bleef gedurende de sluitsuren ook dit jaar toevertrouwd aan den kunstbeschermingsdienst onder leiding van den Gemeente-opzichter W. Stooker, plaatsvervangend hoofd van dezen dienst. Tijdens den noodtoestand in het gebouw is door dit personeel onschatbare hulp verleend, waarvoor hun een gratificatie is gegeven. De brandblusmiddelen werden regelmatig gecontroleerd en, waar noodig, hersteld en voorzien.

Brand-
blusch-
middelen.

De toestand der schilderijen en kunstvoorwerpen is in het algemeen bevredigend te noemen. De in den kelder opgeborgen kunstschaten werden regelmatig na-

Materiele toestand der verzamelingen.

gezien en zoo noodig verzorgd. Door den schilderijen-restaurateur Schuuring werden de volgende schilderijen hersteld en nagezien:

L. v. Geelen Sr. — Damesportret van 1804 (aankoop 1942); H. Saftleven — Bergachtig Landschap (cat. 160); J. van Scorel — Middenpaneel Lochorst-altaar, waarop enkele blaasjes werden vastgezet; het portret van Joan Huydecoper door een Amsterdamsch Meester ± 1650 (nieuwe aanwinst uit het legaat van der Muelen) werd verdoekt en gerestaureerd; twee op koper geschilderde damesportretten door T. van der Wilt bijgewerkt en gevernist; een Gezicht op de Vecht met het Kasteel Nijenrode door een Utrechtsch Meester, 17e eeuw (cat. 207), opgefrischt en hersteld. Door den Heer H. J. Holgen werden prenten van Goudt, Cr. van der Passe en teekeningen van Bloemaert en van Schayck (alles aankopen 1942) voor zoover noodig schoongemaakt, opgezet en van een passe-partout voorzien. Kleine herstellingen aan kunstvoorwerpen werden als steeds door het eigen personeel verricht.

Werkzaamheden.

Door den voortdurenden oorlogstoestand stond het Centraal Museum ook dit jaar nog in het teeken der tentoonstellingen, waarvoor de vrijgekomen leege zalen op de bovenverdieping zich bij uitstek leenen. Ondanks de aanzienlijke beperking van reclame hiervoor in de couranten, ondervonden de volgende tentoonstellingen nog in ruime mate belangstelling: „Werken van Jan Voerman” van 18 Maart tot 19 April; de collectie Nijgh van 9 Mei tot 28 Juni. Als zomertentoonstelling werd georganiseerd „Utrechtsche Kunst van 1800—1850” van 15 Juli tot 27 September, die voor de kennis van de Utrechtsche kunst in deze periode en ook voor het Centraal Museum zeer veel profijt opleverde; „Werken van Suze Robertson” van 17 October tot 8 December, terwijl als onderwerp voor een Kersttentoonstelling werd gekozen „De Zegepralende Vecht” (19 December 1942 tot 24 Januari '43), die zich in het bijzonder in de sympathie van de Utrechtsche bezoekers uit stad en provincie mocht verheugen.

Aan de Vereeniging van dilettant-schilders „Artibus” werd tegelijkertijd met de tentoonstelling „De Zegepralende Vecht” gelegenheid geboden, in drie zalen het werk van haar leden te exposeeren. Deze tentoonstelling werd met een inleidend woord door den Heer C. A. Schilp op 19 Dec. geopend. De Heer H. P. Bremmer hield op 25 Maart een lezing over het werk van Jan Voerman; de Heer A. M. Hammacher op 7 November over de kunst van Suze Robertson en de Heer van Luttervelt op 9 Januari '43 over „de Vecht en haar bewoners”, gevolgd door een rondleiding. Voor deze 3 causerieën bestond zeer veel belangstelling.

De ingeleverde koperen voorwerpen, die als volkskunst niet aan de Deutsche Weermacht behoeften afgegeven te worden, indien een tegenwaarde in koper beschikbaar werd gesteld (zulks is door bemiddeling van het Bureau van de Non-Ferro-Metalen geschied), werden uit het geheele land bijeengebracht op de zolders van de Fundatie van Renswoude en aldaar gesorteerd. Daarop is aan de Nederlandsche Musea op 6 en 7 Juli de gelegenheid gegeven, uit dezen voorraad te koopen, hetgeen van belang was. Hiervan werd een zoo ruim gebruik gemaakt, dat alles kon worden verkocht. Door de Directrice werd aan den Burgemeester verslag uitgebracht over de Rijks Vak- en Kunstnijverheidsschool te Schoonhoven, zulks in verband met toekomstplannen voor concentratie van het Kunstnijverheidsonderwijs hier te lande. Enkele particulieren maakten ook dit jaar nog gebruik van de mogelijkheid, kostbare schilderijen en kunstvoorwerpen in de bergkelders van het museum in bewaring te geven. De toestand der zich aldaar bevindende kunstwerken werd geregeld gecontroleerd. Voor een tentoonstelling, gewijd aan de „Wordingsgeschiedenis van de Wereldkaart”, werden een aantal vitrines aan het Geographisch Instituut uitgeleend. De herziening van de inventarislijst voor de brandverzekering werd voortgezet en beëindigd voor de schilderijen volgens den cat. 1933 met het supplement tot 1 Mei 1941, benevens alle teekeningen, pastels, houtsneden, prenten, etc. tot 1 Mei 1941. Eveneens werd aan de Financiekkamer voor verzekering opgegeven een supplement van alle voorwerpen, die van 1 Mei tot 31 December 1941 door het Centraal Museum werden verworven. — De Museum-Commissie vergaderde op 7 Januari; een 2e vergadering vond plaats op 2 December, nadat een reorganisatie dezer Commissie had

plaats gehad. De Wethouder van Onderwijs werd in zijn kwaliteit lid der Commissie; in de plaats van de Heeren A. Waller en Prof. Dr. H. J. M. Weve werden Dr. A. Hulshof en Ir. S. van Ravesteyn in de Commissie benoemd. — Er werd een begin gemaakt met de bewerking van een 2den druk van den schilderijencatalogus, waarvan de uitgave van 1933 nagenoeg uitverkocht is. Voorts werden de gewone werkzaamheden verricht, zooals het bijhouden van de kaartsystemen der verzamelingen, de administratie der kunstschaten van particulieren, het beschikbaar stellen van fotomateriaal en gegevens over de Utrechtsche kunst voor studie-doelinden. Ook verstrekte het museum wederom inlichtingen over Utrechtsche kunstenaars aan de redactie van Thieme Becker's *Künstlerlexikon* te Leipzig, welk werk thans beëindigd is.

Het museum ondervond wederom in het afgelopen jaar den remmenden en drukkenden invloed van den nog voortdurenden oorlog. De kostbaarste kunstwerken zijn thans aan de verzamelingen onttrokken en in den daarvoor in gereedheid gebrachten kelder van den Domtoren opgeborgen. Eenige lichtpunten mogen hiertegenover afzonderlijk vermeld worden en wel in het bijzonder twee legaten, t.w. van wijlen Jhr. J. C. E. van der Muelen te Zeist, waardoor het museum in het bezit kwam van een 30-tal portretten en wapenborden van leden dezer Utrechtsche familie, waaronder ook kunstwerken van kwaliteit; en van wijlen Mevrouw J. O. A. Roos Vlasman-Lingeman te Zeist. Dit laatste, in totaal 135 nummers, bevat eenige voortreffelijke meubelen uit de 17e eeuw, 2 kostbare Siegenburgsche tapijten en een groot aantal kunstvoorwerpen, Delftsch aardewerk, Chineesch porcelein en snuisterijen, die voor aankleeding van de zalen in historische stijl en voor tentoonstellingen een onontbeerlijk bezit voor het museum vormen. Ook werd de costumeverzameling aanzienlijk verrijkt door schenking van een belangrijke collectie japonnen en allerhande kledingstukken voornamelijk uit het laatste kwart van de 19e eeuw van den Heer en Mevrouw Dr. G. A. Lamaison-van den Berg van Heenvliet te Rotterdam.

Aanwinsten
en verliezen.

Het museum leed gevoelige verliezen doordat het Rijksmuseum in verband met den oorlogstoestand het omvangrijke bruikleen van schilderijen van Utrechtsche Meesters terugnam, om ze in de Rijksbergkelders in veiligheid te brengen. Het is te verwachten, dat deze verzameling in rustiger tijden wederom deel van de schilderijenschat van het museum zal uitmaken. Ook werd een 30-tal schilderijen van oude Meesters uit de collectie Chabot teruggenomen en op 1 September geveild. Tevoren werd het museum in de gelegenheid gesteld 8 werken van Utrechtsche Meesters aan te koopen tegen den aankoopsprijs, zooals door den Heer Chabot destijds met den Directeur van het Museum was overeengekomen. Deze aankoop kwam met hulp van de Vereeniging „Rembrandt” in het begin van 1943 tot stand.

Verliezen.

Ten geschenken werden ontvangen:

30 familieportretten en kwartierstaten van de familie v. d. Muelen en hun verwanten (de families de Malapert, de Malaprade, Huydecoper, Verschoor), door eenige anonyme Nederlandsche en Antwerpsche Meesters, Z. Webber, P. de la Croix, J. Kanneman, C. H. Hodges en J. van Lent, legaat van Jhr. J. C. E. v. d. Muelen, Zeist; A. W. Nieuwenhuysen, Gezicht in de Geertekerk, van de Erven Mr. Waller, Bilthoven (vroeger in bruikleen); W. de Zwart, Boerderij met 2 vrouwtjes, van H. Nijgh, Rotterdam, als aandenken aan de tentoonstelling van kunstwerken uit zijn bezit in het Centraal Museum; Nederl. Meester ± 1700, Jacob en Ezau, legaat W. H. Walscheidt, Alphen aan den Rijn; 35 tekeningen en 1 olieverfschets door Utrechtsche dilettanten uit de 1e helft 19e eeuw (leden van „Kunstliefde” en omgeving), o.a. door P. v. Loon, Mina Gillot, J. Mock, van Dr. W. A. F. Bannier, Utrecht; 4 studietekeningen door Bruno van Straaten en 2 litho's door A. Verhooen en M. A. van Straaten, van C. van Straaten, Utrecht; een miniatuurportret van Mr. H. W. van Hengst in uniform van de schutterij, waarbij foto van zijn echtgenoot en 2 overdrukjes met genealogische aantekeningen, van J. F. H. Heidenrijk, 's-Gravenhage; miniatuurportretten van H. van Lunteren en zijn vrouw Mari Estoppey, door van Raalte,

Geschenken.

ruitje met het familiewapen Estoppey, duimstok (19e eeuw), zalfpotje (17e eeuw) en schaalte (17e eeuw) van Mr. S. A. van Lunteren, Utrecht; geel koperen schuimspaan, van Mevrouw de Wed. Schöttelndreier, Utrecht; merklap 1770, merklap 1861 en krullenstok ± 1870, van Mej. A. M. Bakker, Utrecht; penning Stedenschoontocht Utrecht 1942 A.N.W.B., van den A.N.W.B. te 's-Gravenhage; W. C. Wienecke, plaquette „De Bureaucratie” 1920, van Mevr. F. D. F. van Tienhoven-Bijleveld, Utrecht; groote Colenbrander-vaas m. deksel ± 1890, van den Heer en Mevr. Bijleveld-del Campo te Utrecht; handboei of slot 16e eeuw?, van A. J. de Hooff, opzichter Prov. Waterstaat; fragment Jacobakannetje, gevonden in de Voorstraat, van H. J. Vis, Utrecht; brillehuis van schildpad, midden 19e eeuw en zilveren pijpenpeuter, van Dr. W. C. Schuijlenburg, Utrecht; vaandel van het opgeheven Typographisch Mannenkoor met 7 penningen, van J. Luiten, Utrecht; tafellaken met 12 servetten, damast, 1697, tafellaken van damast met portretten van Marlborough en de voorstelling van den slag bij Ramillies van Mevr. A. Heilbronner-Loening te Utrecht; linnen laken m. entre-deux van kloskant en à-jour zoomen in Hardanger-techniek, 19de eeuw, linnen sloop met 3 randen kloskant, einde 18de eeuw, linnen sloop met 2 randen kloskant, 18de eeuw, linnen kleedje met geborduurde letters, 2e kwart 19e eeuw, linnen kleedje met geborduurde hoeken, 2e kwart 19e eeuw, van de familie Ds. J. Israël-van Tricht te Zeist; kinderbroekje van Mevr. Thöne-de Vries van Doesburg te Heemstede 2 hoedenspelden ± 1915 en een beschilderde gaze-de-soie waaier 1920 van Mej. Mr. A. W. Henny te 's-Gravenhage; 2 paar ivoren manchetsknoopen, 1880, van L. Brom, Utrecht; kinder-mantelrok van wit piqué en een kanten kindermuts, 1885/90, van Jkvr. Dr. C. H. de Jonge, Utrecht; gebloemde japon van sits, 3e kwart 18e eeuw, 5 sitsen casaques, 18e eeuw, gebloemd sitsen poedermantel, rok van wit katoen met Zaanisch stikwerk, 2e helft 18e eeuw, 2 zijden rokken, bruin en goudgeel, Engelsche strooien hoed, einde 18e eeuw, een paar lichtblauwe satijnen muiltjes, 2e kwart 18e eeuw, 2 linnen mannenhemden met jabot, 2e kwart 18e eeuw, groen geruite zijden japon, 1860, paars-bruin changeant zijden cape 1860, witte tullen muts 1860, tullen fichu met kant 1860, driehoekige shawl van zwarte tulle 1860, wit katoenen chemisetje 1860, wit satijnen kraag m. kant, 19e eeuw, bruin zijden parasol, 1860, grijze wollen japon 1880/85, 3 blauwe japonnen, 2 van linnen en 1 van katoen, 1880/85, crème gebloemde wollen japon, 1880/85, crème japon met geborduurde randen 1880/85, queue-onderrok, 1885, 2 zwart zijden pelerines, 1890/95, 1 strooien en 2 viltlen hoeden m. veeren, 1875, 3 paar dameslaarzen, einde 19e eeuw, van den Heer en Mevr. Dr. G. A. Lamaison-van den Berg van Heenvliet te Rotterdam; een noten- en ebbenhouten balpoot-tafel, 1 12-kantige klaptafel, 1 17e eeuwse deuromlijsting, 1 mahoniehouten halvemaaanstafeltje, begin 19e eeuw, 1 eiken- en ebbenhouten tafellastje op balusterpooten, 3 palissanderhouten stoelen, 17e eeuw, 1 mahoniehouten verzamelaarskast, midden 19e eeuw, 1 eikenhouten stoof, versierd met houtsnijwerk, 1 gesneden houten lezenaar, 1 mahoniehouten Empire spiegelkast, 4 mahoniehouten Empire stoelen, 2 kamerschermen bespannen met goudleer (monteering modern), 1 verguld looden lantaarn, 2e kwart 18e eeuw, 1 verguld bronzen Empire kaarsenkroon, 1 Engelsch horloge, 18e eeuw, 1 Zaanisch klokje, einde 17e eeuw, 1 verguld bronzen pendule, ± 1840, 2 verguld bronzen Empire kandelars, 1 staande klok, notenhout gefineerd, Amsterdam, ± 1740, 1 Fransche almanak met geborduurden band, 1752, 1 Stichtsche almanak met zilveren beslag, 1774, 1 gezangenboekje met bruiloftsliederen, 18e eeuw, Van Meteren's „Nederlandsche Geschiedenis”, in lederen band, Cats' Werken, 1655, in wit perkamenten band, 1 blanco album in lederen band, 18e eeuw, 1 psalmboek, 2 Siegenburgsche tapijten begin 17e eeuw, 1 zg. Indische palmdoek, 3 groen glazen roemers, 1 glazen hoorn, 1 Venetiaansch vleugelglas met deksel, 10 glazen versierd met spiralen of geslepen versieringen, 18e eeuw, Nederl., 1 glazen drinklaars, 2 opengewerkte glazen schaaltes, 1 glazen wijnkaraf met opgelegde banden, 1 glazen olie- en aazijnstel met zilveren montuur, ± 1830, 1 zilveren koker, einde 17e eeuw, 1 filigrain naaldenkoker in den vorm van een visch, 2 zilveren breipenhouders, 1 ivoren doos in den vorm van een boek, 1 zilveren lodderijndoosje, 1 zilveren bonbonmandje 1821, 2 zilveren suikerstrooiers Schoonhoven, 1 zilveren zandlooper,

1 kleine zilveren coupe, 1 zilveren kurkentrekker, einde 18e eeuw, 1 klein vergrootglas in hoornen huis, 1 koperen en 1 geëmailleerd moesjesdoosje, 1 horloge in bergkristallen kast, 17e eeuw, 1 geboortespeldenkussen, 1786, 1 houten pijp-étui met koperen beslag, 1 dubbele ijzeren sleutel met het teeken: IHS, Zuid-Nederlandsch, 17e eeuw, 1 houten maatstok, 1737, 1 ingelijst silhouet op gouden grond, 1 glasruitje met ingeëtst familiewapen, 1735, mes en vork met ivoren heften, ± 1700, Engelsch, 2 schildpadden doosjes, 1 geëmailleerde beurs, 19e eeuw, 1 verguld doosje met groot slot, 1 schachtje, 19e eeuw, 1 koperen plaquette met het oordeel van Paris, 17e eeuw, 1 koperen teekenhoeck, 1696, 2 koperen kandelaaars, 17e en 18e eeuw, 1 ijzeren en 1 koperen olielampje, 1 koperen snuiter, 3 tinnen kannen met deksels, begin 18e eeuw, 1 tinnen bord, Nijmegen; Delftsch aardewerk: 11 waaierborden, blauw en polychroom, 5 blauwe borden met vaas-en bloempatroon, 10 blauwe borden met Chineesche dessins of bloempatronen, 3 bonte vaasjes; 1 blauwe vaas, 1 stel van 5 blauwe pullen (Lampetkan), 2e helft 18e eeuw, 2 bonte Delftsche kwispelendoors, 2 blauwe zoutvaatjes, 2 blauwe kandelaaars; Porcelein: 1 groote blauwe Oostersche kom m. Chineesch décor, 6 Chineesche pullen met lange lijzen, 4 kleine blauwe en 5 bonte Chineesche vaasjes, 1 theepot en 2 patipans met familiewapen, Chine de commande, 1 groote blauwe Chineesche theepot, 2 Chineesche theebusjes met lange lijzen, 1 bonte theepot, 17 blauwe en 9 familie rose kopjes en schoteltjes; Duitsch aardewerk: 2 baard-mankruiken, 2 Siegburg-aardewerk kruiken met tinnen deksels; Europeesch porcelein: groote Empire kop en schotel, gebruikt door Napoleon in 1811, 1 verguld Fransch Empire theeservies bestaande uit theepot, suikerpot, melkkan, spoelkom, 2 koppen en 2 schotels, een Amstelservies, ged. zomert Mol, bestaande uit 12 kopjes en schoteltjes, ± 1790, alles leaat van Mevrouw J. O. A. Roos Vlasman-Lingeman te Zeist.

Uit het Museumfonds werden aangekocht:

Aankopen.

C. van Geelen Sr., Damesportret 1804, schilderij; Johannes Moreelse, Geograaf, schilderij; D. Ket, Portret van Mej. N. Schilt, crayonteekening; L. Tuynman, Portret van Henri Bruning, potloodteekening; Abr. Bloemaert, 2 teekeningen, herders en soldaten; E. van Schayck, Hl. Familie, teekening; G. Hoet, De inhuldiging van Josua, teekening met bijbehorende gravure door J. van Vianen; J. A. Mariënhof, Doop van den Eunuch, teekening in rood en krijt; N. Wicart, Gezicht op Oud-Loosdrecht, teekening; H. Goudt, Vlucht naar Egypte, ets; C. de Passe, 12 Jaargetijden met titelblad en 5 Olympische goden, gravures; Portretten van Prins Willen II naar G. van Honthorst en M. de Ruyter naar J. M. Quinkhard, Portret van Mr. J. van der Tocht door Kobell, Het laatste Oordeel, door J. van Vianen, De Dans van Salome naar G. Hoet, De Slag bij de Doggersbank naar Kobell, alle gravures; Aanspreker naar R. Craeyvanger, houtgravure; L. C. Hora Siccama, Boschweg, ets; J. J. van Mansvelt, Landschap met Bruggetje, ets; A. Mollinger, Landweg met dennen, ets; J. P. van Wisselingh, 5 Landschappen, etsen; J. van Haensbergen, Portret van J. van Paffenrode; Portret van J. Witsius naar G. Hoet; Portret van A. C. Burg naar P. Moreelse; 18 portretten naar J. M. Quinkhard, alle gravures; portret van Prof. A. C. G. Suerman naar B. de Poorter, staalgravure; 1 mahoniehouten sofa ± 1860; 1 ijzeren kachel op voetstuk ± 1870; 1 rijtuigstoof op koperen plaat en 1 koperen strijkijzer, midden 19e eeuw; 1 grijs moiré zijden japon 1920; wit geplisseerde rok van crêpe de chine met witte blouse 1924; witte crêpe japon met zwart en rood ornament met bijbehorende cape, afgezet met zwarte struisveeren, 1924; 1 perzikkleurige avondjapon, satijn met zilverbrocaat, 1929; 2 kleine glazen vaasjes en 1 porceleinen flacon, 19e eeuw; ovaal zwart gelakt theeblad, 19e eeuw; een pijpenrek, 19e eeuw.

Met de verzamelingen werden vereenigd:

1 paar albasten vazen, Empire, afkomstig uit het huis Nassaupark 26, Utrecht, 6 14e eeuwse vloortegels, gevonden te Utrecht, 1 zinken penning met het wapen van Utrecht, 1 penning Regeeringsjubileum H. M. de Koningin 1923, 1 penning Koloniale Tentoonstelling Semarang 1914, 1 penning terugkeer Uiverbanning 1934, 1 Utrechtsche halve duit 1790, 1 insigne Letterlievend Gezelschap J. J. Cremer, 1 keten van de Utrechtsche Maskerade-commissie 1906, pen-

ningen van de Utrechtsche Studentenmaskerades 1881, 1886, 906 en 1911, penning op het Eeuwfeest van den Senatus Veteranorum 1914, penning op het 35e lustrum van de Utrechtsche Universiteit, penning op het 100-jarig bestaan van societeit P.H.R.M., penning op het bezoek van de Utrechtsche studenten aan Zutphen, pijpkeop van het theologengezelschap „Prope et Procul”, 2 fragmenten van aarden rookpijpjes, 18e eeuw, stempels van de keerzijden van stuivers Hist. Cat. No. 2540, 2546, 2551, de duiten No. 2590, 2598, 2599 en van de wijnpenning No. 1630.

In bruikleen ontvangen werden:

G. G. Haanen, St. Stephanusdom te Weenen, van het Stedelijk Museum te Amsterdam; H. J. P. Hanau, Portretten van den Heer en Mevrouw Hanau, van E. Rensburg te 's-Gravenhage; J. Voerman, IJsselgezicht en boschgezicht, van W. Voerman te Bilthoven, C. Netscher (toegeschr.), Portretten van den Heer en Mevrouw Haack de Jong; J. Spoel, Portret van Eugénie van Weede, J. Franken, Portret van Jhr. E. van Weede, Th. Schwartz, Portret van Mevr. E. van Weede-Schuyt, alle olieverfportretten, J. P. van Wickevoort Crommelin, Portret van C. M. van Weede van Dijkveld-van Lennep, pastel, J. Siebert, Portret van Mevr. van Weede-Schuyt, pastel, Nederl. Meester $\pm$ 1845, Portret van M. van Tuyll van Serooskerken-van Weede, teekening, van Jhr. J. van Weede van Dijkveld te Bilthoven; P. Starreveld, Naakt Meisje met hertje, houten beeld, van Jhr. Th. M. van Asch van Wijck te Utrecht; barometer en thermometer $\pm$ 1800, van Mr. S. A. van Lunteren te Utrecht; trouwajon met shawl 1816, trouwhemd 1816, witte gebreide slaapmuts 1816, witte linon japon 1820, 2 witte geborduurde japonnen 1820, wit katoenen kinderjurkje 1825, Valenciennes kindermutsje 1825, model om dienservet te vouwen, begin 19e eeuw, wit piqué keursje, 1e helft 19e eeuw, van de familie Korthals van Schooten te 's-Gravenhage.

Uit bruikleen terugontvangen werden:

Van de Bureaux der Ordnungspolizei, Maliebaan 10, D. P. van Lokhorst, 2 dierstukken en G. Wigmana, Allegorische voorstelling op de Schilderkunst; van het Stadhuis, E. van Schayck, St. Sebastiaan en St. Rochus, D. de Bleeck, Kerkinterieur 1673, L. van der Helst, Vrouwenportret; van de woning van Duitse officieren H.K.P., Maliesingel 18, F. Bol, Jonge vrouw als Diana en J. de Veer, Aanbidding der herders; van de Mij. t. Maatsch. Hulpbetoon, J. C. Droochsloot, De 7 werken van barmhartigheid; van het Gewestelijk Arbeidsbureau, Nederl. Meester C. K., Familiegroep.

Uitgeleend werden:

Aan de Deutsche Bureaux, Koningslaan 75, 2 dierstukken van D. P. van Lokhorst, aan Paushuize, 4 portretten door G. de Spinny, Meine Janse, Herts-hoorn, M. W. van der Valk, Riviergezicht, H. A. Daalhoff, Boeren-erf, C. H. Hodges, portretten van A. van Eeghen en J. van Vollenhoven, Nederl. Meester $\pm$ 1740, portretten van J. E. van der Muelen, en M. van der Muelen-Malapert, P. de la Croix, portretten van F. Verschoor en I. S. Verschoor-van der Muelen, Nederl. Meester $\pm$ 1640, portretten van God. van Reede en Ger. van Reede; aan de kamer van den Secretaris van den Burgemeester een palissander barokkast $\pm$ 1660 (later overgebracht naar de ambtswoning van den Burgemeester), J. P. C. Grolman, Gang-interieur in het oude gebouw Kunstliefde, A. H. C. Briët, Strandgezicht, A. van Everdingen, Weidelandschap, J. D. Hendriks, Muurhuizen te Amersfoort; aan het Museum voor Veilig Verkeer, Utrecht, een model van een geel geschilderde diligence van Van Gend & Loos en een model van een vigilante; aan de tentoonstelling „Modieuse drachten van zes geslachten” in het Gem. Museum te 's-Gravenhage een strooien hoed met beige strikken, 1830, een japon van beige en zwart gestreepte zijde, 1835, een queue van rood wollen mous-seline 1885, een japon van zwart satijn met roze bloemen, 1896; doorgezonden van de costumtentoonstelling in het Stedelijk Museum te Amsterdam aan de tentoonstelling „Modieuse drachten van zes geslachten” in het Gem. Museum te 's-Gravenhage, een blauw gebrocheerde zijden japon 1882, een korenblauwe ripszijden japon 1865, een queue-onderrok 1885; aan de Openluchtspelen

in de Kloostergang van den Dom een bronzen bel (Cat. Hist. Mus, no. 72xx) aan de kamer van den Secretaris van den Burgemeester, Stadhuis, een ebbenhouten kussenkast; aan de ambtswoning van den Burgemeester een haardplaat, 11 schilderijen: 6 Gezichten op de Maliebaan, de Tolsteegsingel en de Weerdpoort, J. H. L. Hanau, de Kloostergang van de Mariakerk, G. W. P. van Dokkum, de Hopakker, C. G. 't Hooft, Oude Gracht, G. van Santen, Gevecht tusschen Bréauté en Lekkerbeetjen (twee exemplaren); aan de H.B.S. op den Cath. Singel, Nederl. Meester 1615, Allegorische voorstelling op het Beleid van Alva; aan de Gem. Machinistenschol, I. Willaerts, Zeegezicht; aan de Bijbeltentoonstelling in de Univeriteitsbibliotheek, P. Bor, Kruisafneming; aan de Utrechtsche Volksuniversiteit, Nederl. Meester C. K., Familiegroep; aan het Hoofdbureau van politie, W. Ormea, Visschen, J. W. Bilders, Winterlandschap, S. Moulijn, Berken op de Hulshorsterheide en J. H. Neuman, Portretten van den Heer en Mevrouw van Mansvelt-van der Breggen Pauw.

Uit bruikleen teruggenomen werden:

Door Dr. F. H. Fentener van Vlissingen te Utrecht, een schilderij Madonna van J. van Scorel; door het Rijksmuseum te Amsterdam (tijdelijk, om op te bergen in bergkelders) 29 schilderijen, N. van Borculo, portret van H. van Zijl, A. G. Bilders, Landschap te Oosterbeek, D. van Baburen, Prometheus geketend, J. ter Borch, Teekenles, J. Both, Boerenerf en Landschap met overzetveer, J. van Bijlert, Vrouwenportret, C. Droochsloot, Dorpsgezicht, J. Duck, Paardenstal, D. de Heem, Stilleven met Kreeft, W. de Heusch, Italiaansch Landschap, M. d'Hondecoeter, Dieren en Planten, G. van Honthorst, Zelfportret en Portret van zijn vrouw, C. C. de Hoogh, Landschap met ruïne, C. de Jongh, Italiaansch Landschap, J. Marrellus, Bloemstilleven, A. Mignon, Bloemstilleven, P. Moreelse, Vanitas, H. Saffleven, Berglandschap met dorp; Utrechtsch Meester, Kasteel Vredenburg, Idem, Drieluik met Kruisiging, Idem, Portret Paus Adriaan VI, P. van Vianen, Hl. Familie, J. Wttewael, Verkondiging aan de Herders, Nederl. Meester, Portret Jan van Nassau, C. Saffleven (toegeschr.), Verkondiging aan de Herders, H. M. Sorgh, Portret H. Duifhuis; door Mevr. van Beuningen-Fentener van Vlissingen, 6 schilderijen en teekeningen: V. van Gogh (?), Landschap voor boerderij, J. Toorop, Arbeider in schuur, Severini, Clown en Harlekijn, P. Meiners, Stilleven met appels, W. Degouve de Nuncques, Boschgezicht; door D. Komter, Laren een Kruisiging door J. van Scorel; door de Erven Mr. Waller, Bilthoven, A. Verhoesen, Paardenstal; door de N.V. tot Uitoeff. van den Kunsthandel, P. Moreelse, Mansportret; door de gevolmachtigden van den Heer J. J. M. Chabot, 's-Gravenhage, 28 schilderijen: J. van Croos, Landschap met stad bij rivier, A. Cuypp, Berglandschap met koeien, Nederl. Meester, Portret van een Vaandrig, Idem, twee vrouwen met bloemen, M. Hobbema, Boschlandschap met beek, A. Keirinx, Boschlandschap, P. Lastman, Herderscène, N. Maes, Portretten van een vader met zijn zoon en een moeder met haar dochter, J. M. Molenaar, Hanengevecht en Boerenfeest in herberg, N. Molenaar, Visschersdorp, J. de Momper, Rotswoning met zigeuners, P. P. Rubens, Jacob en Ezau, H. M. Sorgh, Satyr en Boer, P. Snayers, Gevecht tusschen Bréauté en Leckerbeetjen, W. van de Velde, Zee- en Strandgezicht, J. Verkolje, Gezelschap op Terras, Bartolommeo di Giovanni, Hl. Familie, A. van Beyeren, Visch-stilleven, B. Breenbergh, Berglandschap met ruïne, Q. Brekelenkam, Kluizenaar, W. van Diest, Zeegezicht met schepen, G. Dou, Operatie, Rembrandt van Rijn, De consul Junius Brutus spreekt het doodvonnis over zijn zoons uit, A. van der Neer, Rivierlandschap bij maneschijn, A. van Ostade, Doedelzakspeler voor herberg, Jungmann, Haven te Feyenoord; door Jhr. J. van Weede van Dijkveld, Bilthoven, J. Ovens, Mansportret en Vrouwenportret, M. van Musscher, Vrouwenportret; door G. A. Evers, Utrecht, een pijpenrek.

Verkocht wegens gering belang werden aan den makelaar H. Becker, Utrecht:

Chineesch porcelain: 77 borden, 9 kommen, 4 schalen, 1 melkkannetje, 2 dek-seltjes, 1 groote pot met voetstuk en deksel, 1 potje met deksel, 3 puntfleschjes, 4 pulletjes, 1 doos, 3 kannetjes, 6 bekertjes, 38 kopjes en 39 schoteltjes.

Verkocht.

De kunsthistorische handbibliotheek boekte de volgende aanwinsten. naast het gebruikelijke aantal jaarverslagen en eenige catalogi:

Door schenking:

van het Gemeente Archief: G. Duplessis et H. Bouchot, Dictionnaire des marques et monogrammes de graveurs, Paris 1886; van N. Ottema, Leeuwarden, Gids van de verzameling van Indonesische en Chinese kunst te Leeuwarden, Princessehof; van den uitgever, A. R. Kleyn, Generalgouverneur Gustav Wilhelm von Imhoff, afl. 2 van Ewiges Volk, uitgave van het Verbond deutscher Sippenforscher in den Niederlanden, herausg. Dr. Wolfgang Ispert; van het Gemeente Archief, S. Muller Fzn., Catalogus van den Historischen atlas van Utrecht, 1878 en het Supplement Idem 1905; van Dr. W. C. Schuijlenburg, Utrecht, Oud-Utrecht, maandblad, Jaargang 1936; van het Stadhuis, Verslag van de Gemeente Utrecht 1940; van den hoofdmuseum-deskundige, inlevering van metalen, Verslag van den „Hoofdmuseumdeskundige”; van het Gemeentearchief, Dr. Wap, Levensbericht van C. Kramm, Overdruk; van Dr. W. C. Schuijlenburg, Utrecht, J. C. Westermann, Korte geschiedenis der Nederlandsche Blikindustrie, geschr. ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Vereenigde Blikfabrieken 1938.

Door aankoop: A. Bartsch, Le peintre graveur, 15 dln (niet de Ital. kunstenaars); J. Braun, Tracht und Attribute der Heilige in der deutschen Kunst, afl. 2, 3, 4, van het Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte, benevens afl. 20 van het Lexikon; A. J. J. Delen, Histoire de la gravure dans les anciens Pays-Bas et dans les provinces belges des origines jusqu'à la fin du XVIIIe siècle, 1e deel (des origines—1500), 1924; D. Franken Dz., L'oeuvre gravé des van der Passe; H. Gerson Ausbreitung und Nachwirkung der holländischen Malerei des 17. Jahrh., 1942; A. Hoyne van Papendrecht, De Rotterdamsche plateel- en tegelbakkers en hun product, 1590—1857; F. M. Huebner, De romantische schilderkunst in de Nederlanden, 1780—1840; Kasteelenboek Provincie Utrecht, samengesteld door den Prov. Utr. Bond voor Vreemdelingenverkeer; A. Kronenburg, Mode en Kunst, 1942; S. Muller Fzn., De schilderijen van J. van Scorel in het Museum Kunstliefde, 1880; C. van der Passe, De platen van het getijdenboek, uitgave van het museum Plantin-Moretus; De Schouw, orgaan van de Nederl. Kultuurkamer; E. J. Voet Jr. en H. E. van Gelder, Merken van Haagsche goud- en zilversmeden, 1941; G. T. van IJsselstein, Geschiedenis der tapijtweverijen in de Noordelijke Nederlanden, 1936.

Bezoek

Het aantal bezoekers van het museum bedroeg 11.364 (v.j. 12.955), verdeeld als volgt: 632 bezoekers v. f 0,20, 701 v. f 0,10, 3.837 kosteloos, voor de Voermantentoonstelling 1.399 (t.w. 982 v. f 0,25, 349 v. f 0,10, 77 v. f 0,40 lezing H. P. Bremmer); tent. coll. Nijgh 1.335 (t.w. 1.001 v. f 0,25, 334 v. f 0,10); tent. Utrechtsche Kunst 1800—1850 1.935 (t.w. 1.555 v. f 0,25, 380 v. f 0,10, 26 v. f 0,40 lezing Dr. A. M. Hammacher); tent. Suze Robertson 904 (t.w. 520 v. f 0,25, 358 v. f 0,10); tent. De Zegepralende Vecht en Artibus 621 (t.w. 483 v. f 0,25, 138 v. f 0,10) (deze loopt door in 1943).

Bovendien werden 3 jaarkaarten verkocht en 705 schoolkaarten. Er werden 22 vergunningen voor teekenen en copieëren in het museum uitgereikt.

Verkoop museumuitgaven.

Van den catalogus van het Historisch Museum werden verkocht 12 exemplaren, van den schilderijencatalogus 80, van den catalogus schilderijen der Utrechtsche School 10, van den Wegwijzer door het museum 90, van de geïllustreerde beschrijving van het Poppenhuis 20, van den catalogus van de Voermantentoonstelling 495, van den catalogus van de tentoonstelling van de coll. Nijgh 503, van den gids van de tentoonstelling Utrechtsche Kunst 1800—1850 305, van den cat. van de Suze Robertson tent. 277, van den cat. van de tent. De Zegepralende Vecht 114 (voortgezet in 1943).

Voorts werden verkocht: photo's 15, albumpjes met prentbriefkaarten 9, photobriefkaarten 245, photobriefkaarten van het Utr. Schip 61, reproducties van de groote en kleine Jerusalemvaarders van J. van Scorel 21, tot een gezamenlijk bedrag van f 62,40.

*De Directrice van het Centraal Museum,
Jkvr. Dr. C. H. DE JONGE.*